

In het jaar van de bodem besteedt de Biologisch Dynamische Vereniging extra aandacht aan de bodem. Actieve boerengroepen kijken samen met bodemdeskundigen naar bodemprofielen. Hoe ver is de bodem op het bedrijf al ontwikkeld? Welke maatregelen zijn nodig om de bodem op een hoger niveau te brengen? Met Jan Bokhorst van Gaia Bodemonderzoek op bezoek bij Beleaf in 's Gravenzande.

TEKST LEEN JANMAAT | FOTO'S LEEN JANMAAT & JAN BOKHORST

OVER KRUIMIGE AARDE, RODE EN GRAUWE WORMEN, PENDELAARS EN WEL OF NIET FREZEN

OP ZOEK NAAR HET IDEALE BODEMPROFIEL

Volgens de bodemkaart is de kas van Siete Neef, eigenaar van het kasbedrijf Beleaf, gebouwd op zeer geschikte tuinbouwgrond. We scharen ons rond de profielkuil en kijken wat we aantreffen. Op het oog lijkt de bodem goed doorwortelbaar, ook in de diepere lagen zijn wortelgangen zichtbaar. Jan Bokhorst

legt uit hoe belangrijk regenwormen zijn bij de opbouw van de bodem. Hij noemt de drie belangrijke groepen. Ten eerste de rode wormen, vaak licht aan de onderkant. Dit zijn strooiselbewoners, ze leven van afgestorven organisch materiaal. Dan zijn er de grauwe wormen, zowel boven als onder grijs van kleur. Deze wormen eten zich door de grond en brengen structuur. Teveel grauwe wormen leidt tot verkitting, een probleem dat soms opduikt bij rooigewassen. En tenslotte de pendelaars, die blad eten dat op de grond ligt en organisch materiaal de verticale gangen intrekken. Deze verticale gangen zorgen voor lucht in de bodem en voor afwatering na intense regenval.

dat deze wormen slecht tegen grondwerking kunnen. In de teeltsysteem waarbij nauwelijks grondbewerking plaatsvindt en bovendien veel voedsel beschikbaar is, verwerven pendelaars zich een plek in het bodemprofiel. De gangen die de pendelaars achterlaten zijn gunstig voor wortels die hierdoor in de diepere lagen kunnen doordringen.

In het kasbodemprofiel zijn wel gangen zichtbaar, maar de pendelaars zelf zijn verdwenen. Al met al valt de beoordeling van de bodem positief uit. Wel adviseren de aanwezige collega's om de bodem minder intensief te bewerken. Vooral freezeen geeft verstoring. Siete zelf aarzelt nog, want voor hem als tuinder vormt de frees een veel gebruikte grondbewerker.

Een kenmerk van de ideale bodem is een kruimelstructuur waarbij de organische stof naar beneden toe langzaam afloopt. Door verticale gangen zijn de wortels in staat ook de diepere lagen te doorwortelen. Beworteling geeft een goede indicatie voor bodemkwaliteit. Hoe vaker je graaft en hoe meer je kijkt, hoe meer informatie en inzicht er ontstaat. Na afloop van de bijeenkomst spreken we af bij elk bezoek eerst een profielkuil te graven.

Leen Janmaat werkt bij het Louis Bolk Instituut, Jan Bokhorst werkt bij Gaia Bodemonderzoek.

Deze zavelhoudende zandgrond is goed doorwortelbaar en bevat kalk. Kalk stimuleert de afbraak van organische stof. Dit vraagt om onderhoud, afgelopen jaar is er ca. 125 ton groencompost per ha aangevoerd.

Dit bodemprofiel op de Betuwse klei toont een goed doorwortelbare teeltzone. Hier zorgen verschillende groepen wormen voor het homogeniseren.

Rode worm

